

plan informațional.¹⁰ Posibilitățile financiare și abilitatea conduc, la o evidentă inegalitate socială.

Pericolele sociale ale computerizării au fost semnalate cu mai bine de zece ani în urmă. Unul din riscurile majore ale folosirii calculatoarelor pe scară largă este mistificarea publicului: tot ce este informație stă în calculatoare.¹¹ Fără ele, nu poate fi găsit nici un drum spre Roma. Informațiile manevrate de calculatoare devin sancrosancte. În acest context nu trebuie să uităm că esențială este comunicarea și nu tehnologia.¹²

DE LA CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚII MAJORE SPRE GLOBALIZARE

Elena Macari, doctorandă an.III,
catedra de Antropologie și Filosofie, USM

Istoria omenirii are un sens și o semnificație, este „progres în conștiința libertății”¹³ – de aici și ideea că istoria are o finalitate specifică – atingerea libertății desăvârșite care se petrece în condițiile depășirii libertății abstracte, în contextul unei comunități raționale.

Astfel, civilizațiile sunt „marile ansambluri umane” prezentând trăsături comune și care sunt caracterizate printr-o anumită dinamică și parcurgerea unei anumite curbe în timp.

După Neagu Djuvara, aceste trăsături comune ansamblurilor umane numite de Toynbee „civilizații”¹⁴ ar fi: faptul că au acoperit

¹⁰ Bouwman și Veneboer, 1988

¹¹ Vezi Overkleeft, 1980, Van Peursen, 1979 și Muller, 1982

¹² J.J. Van Cuilenberg, O. Scholten, G.W. Noomen. Știința comunicării. Humanitas 1998

¹³ Richard Rorty, „*Contingență Ironie și Solidaritate*”, Editura All, București, 1998, pag.36

¹⁴ Arnold Toynbee, „*Studii asupra istoriei*”, București, 1993, pag.89

o arie geografică mare, cuprinzând mai multe etnii și popoare sau state, faptul că au realizat o anumită unitate de moravuri, tehnici, arte, credințe și faptul că dezvoltându-se pe durate mai mari de două mii de ani, au trecut prin fazele aceleiași scheme de evoluție politică.¹⁵

Provocările venite din partea mediului înconjurător uman sunt de trei tipuri: stimulentele șocurilor, stimulentele presiunilor și stimulentele marilor încercări.

Stimulentele șocurilor se referă la faptul că evenimentele neașteptate, precum înfrângerile militare neprevăzute sunt adesea capabile de a determina civilizația care le-a suferit să pună ordine în structurile sale interne și să pregătească o ripostă mult mai viguroasă.

Stimulentele presiunilor denumește situația specială în care se află anumite grupuri umane situate geografic în regiunile de graniță ale civilizațiilor, motiv pentru care sunt supuse în mod constant și pe perioade îndelungate de timp unor atacuri din exterior. Acest lucru face ca grupurile respective să se dezvolte mai viguros decât vecinii lor, situați la adăpost de aceste atacuri.

Stimulentele marilor încercări introduc ideea de penalizare. Prin aceasta se înțelege situația în care au fost puse, de-a lungul unor lungi perioade de timp, anumite grupuri sociale, cărora li s-au negat sau limitat anumite drepturi, ca urmare a acțiunii unor grupuri din interiorul aceleiași societăți.

Aici putem concluziona: cu cât provocarea este mai puternică, cu atât răspunsul va fi mai intensiv și deci, va avea un rol mai mare în mersul înainte al civilizației.

Atunci când se vorbește despre dezvoltarea unei civilizații, problema cea mai importantă care apare este aceea a determinării unui criteriu în funcție de care să se poată gândi acest fenomen – autodeterminarea care este considerată singurul criteriu al

¹⁵ Neagu Djuvara, „Civilizații și tipare istorice”, Editura, Humanitas, București, 2007, pag.59

dezvoltării civilizațiilor; „cu alte cuvinte, criteriul evoluției constă în progresul către autodeterminare”

Noțiunile de cultură și civilizație au suscitad numeroase și diverse interpretări.

Ne interesează aici, în primul rând, perspectiva axiologică, modul în care acestea au fost considerate în istoria gândirii omenesci, fie ca valori majore, fie ca valori slabe.

Lucian Blaga construiește o întregă teorie despre „cultura minoră” și „cultura majoră”¹⁶. Aceste distincții trebuie înțelese mai degrabă în sens psihologic, ca vârstă între care nu există o succesiune necesară. Culturile minore se referă la creații determinate de mirajul copilăriei, iar cele majore se află sub semnul maturității spirituale.

Emil Cioran vine în sprijinul diferențierii dintre „valori slabe” și „valori majore” cu ideea că „culturile majore” evoluează în direcția unui anumit gen de finalitate în timp ce „culturile minore” suportă tragedia de a se disipa în istorie, de a se pierde în multitudinea unor scopuri irelevante¹⁷.

Aceste culturi mari își justifică individualitatea prin condiții și sunt determinate originar printr-un impuls specific.

„Marșul marilor culturi în istorie seamănă, nimic nu le poate opri de la pornirea lor de a se afirma și individualiza, de a impune stilul lor de viață altora și de a robi totul fascinației lor violente”.

Telos-ul unei „culturi majore” este „închegarea lumii întregi în jurul său”. Această idee de factură mesianică este finalitatea către care tinde orice cultură majoră, ea reprezintă o formă comună care înglobează conținuturi diferite.

Haosul cu care ne confruntăm astăzi derivă din faptul că, pornind de la dezvoltarea tehnologică și economică ale cărei origini provin în special din SUA un număr important al activității

¹⁶ Lucian Blaga, „*Trilogia culturii*” E.L.U., București, 1967, pag.102

¹⁷ Emil Cioran, „*Schimbarea la față a României*”, Editura Humanitas, București, 1990, pag.67

umanității se situează pe o scală și un orizont atât de mare încât au depășit granițele naționale. Acest termen a fost denumit globalizare, un termen care ascunde mai mult decât lasă să se înțeleagă. Globalizarea este termenul întrebuințat pentru a descrie un proces multicausal care are drept rezultat faptul că evenimentele care au loc într-o parte a globului au repercursiuni din ce în ce mai ample asupra societăților și problemelor din alte părți ale globului¹⁸.

„Fundamentul globalizării îl constituie progresul tehnologiilor informaționale”.¹⁹ Anume noile tehnologii accelerează procesul globalizării, îl facilitează și îl face mai eficient. Noile metode de comunicare, tot mai eficiente și accesibile, au dus la eliminarea barierelor ce țin de distanța fizică existente între țări.

Convergența computerilor și telecomunicațiilor ne-a transformat într-o comunitate globală, mai mult sau mai puțin pregătită. Pentru prima dată în istorie, săracul și bogatul, nordul și sudul, estul și vestul, satul și orașul sunt legate într-o rețea electronică globală care funcționează în timp real, globalizarea devine din ce în ce mai puternică datorită faptului că oamenii au început să simtă tot mai clar noile oportunități deschise de utilizarea tehnologiilor precum și de punerea în practică a noilor strategii și politici.

Prin urmare relațiile la nivel internațional sunt mai ușor de stabilit și oamenii, mărfurile și simbolurile sunt eliberate de contextul geografic.

Comerțul internaționalizat și foarte ramificat are un impact major în lumea comerțului global ca extindere a ofertei, creșterea standardelor de viață și creșterea în comerțul internațional.

¹⁸ Graham Thompson, „Globalizarea sub semnul întrebării”, Editura Trei, București, 2002, pag.15

¹⁹ Ovidiu E., „Națiunea virtuală. Eseu despre globalizare”, Editura Plirom, Iași, 2001, pag.8-11

Procesele de globalizare au influențat și asupra altor domenii ale vieții sociale – cultura morală, valorile umane, valorile politice și conceptuale a milioane de oameni. „În procesul de globalizare se intersectează interesele diferitor forțe politice, sociale și economice. De aici și discuțiile purtate permanent, referitor la ceea ce va aduce globalizarea, la urmările preponderent pozitive sau negative, care din părți vor predomina”²⁰.

Realitatea constă în faptul că globalizarea constituie un eveniment inevitabil al contemporaneității, care poate fi frânat prin mijloacele politice, economice, dar nu poate fi stopat sau anulat, deoarece ea reiese din cererea imperativă a societății moderne și necesitățile Progresului tehnico-științific.

Bibliografie

¹ Richard Rorty, „*Contingență Ironie și Solidaritate*”, Editura All, București, 1998,

² Arnold Toynbee, „*Studii asupra istoriei*”, București, 1993,

³ Neagu Djuvara, „*Civilizații și tipare istorice*”, Editura, Humanitas, București, 2007

⁴ Lucian Blaga, „*Trilogia culturii*” E.L.U., București, 1967,

⁵ Emil Cioran, „*Schimbarea la față a României*”, Editura Humanitas, București, 1990,

⁶ Graham Thompson, „*Globalizarea sub semnul întrebării*”, Editura Trei, București, 2002,

⁷ Ovidiu E., „*Națiunea virtuală. Eseu despre globalizare*”, Editura Plirom, Iași, 2001,

⁸ Mircea Malița, „*Zece mii de culturi și o singură civilizație*”, Editura Nemira, București, 2000,

²⁰ Mircea Malița, „*Zece mii de culturi și o singură civilizație*”, Editura Nemira, București, 2000, pag.123